

BÀI DỰ THI CHÍNH LUẬN VỀ BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG LẦN THỨ TƯ NĂM 2024

Thể loại bài viết: Báo in

“LỆCH CHUẨN” Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG - HẬU QUẢ KHÔN LƯỜNG

Hiện tượng lệch chuẩn ở trường Trung học phổ thông có thể thấy qua biểu hiện về hành vi và ngôn ngữ của hai đối tượng: cán bộ, giáo viên và học sinh. Dù đó chưa phải là những sai phạm nghiêm trọng đến nỗi phải xử lý kỷ luật theo quy định của ngành nhưng nếu dung túng thì những biểu hiện ấy dần dần sẽ trở thành mầm mống gây ra những căn bệnh khó chữa lành. Từ đó, hiện tượng “lệch chuẩn” không chỉ gây ảnh hưởng tiêu cực làm sụt giảm chất lượng giáo dục ở nhà trường nói riêng và của ngành giáo dục nói chung mà tác động không nhỏ đến sự phát triển của đất nước ta trong tương lai.

1. Biểu hiện “lệch chuẩn” ở trường Trung học phổ thông:

1.1. Biểu hiện “lệch chuẩn” của cán bộ, giáo viên:

Bác Hồ đã từng nói trong bài phát biểu tại *Lớp học chính trị giáo viên cấp II, cấp III toàn miền Bắc* vào ngày 13/9/1958 rằng: “*Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người*”. Lời răn dạy ấy cho đến hôm nay vẫn còn giữ nguyên ý nghĩa. Trồng cây để ươm mầm cho cuộc sống, chúng ta phải mất đến mười năm đầu tư công sức thì mới được thụ hưởng những trái ngọt mà cây trồng dâng tặng cho cuộc đời. Trong khi đó, sự nghiệp trồng người phải cần đến một trăm năm. Khoảng thời gian chùng ấy để có thể đổi mới, đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực, trí lực đủ khả năng đem lại lợi ích cho đất nước; đưa đất nước sánh vai cùng các cường quốc năm châu trên thế giới như lời Bác dạy năm xưa “*Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay*

không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các cháu” (Trích *Thư gửi các em học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hoà*, 15/9/1945). Sự nghiệp trồng người là sự nghiệp lớn có vai trò quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước. Chính vì vậy, tiếp thu lời Bác Hồ dạy, tại khoản 1 Điều 61 Hiến pháp 2013 của Nước Cộng hoà Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam đã khẳng định: Phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Từ đó cho thấy đảng và nhà nước ta đã xác định mục tiêu đầu tư cho giáo dục để phát triển đất nước. Trước hết là đầu tư phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, giáo viên của nhà trường phổ thông qua công tác tập huấn, bồi dưỡng; qua sự sàng lọc, giảm tải và qua công tác tuyển dụng người mới theo qui định của ngành giáo dục Việt Nam. Nhờ thế thời gian qua có nhiều cán bộ, nhà giáo tâm huyết với nghề đã đóng góp tích cực cho sự phát triển của đơn vị trường phổ thông, cho sự nghiệp trồng người đã được nhà nước vinh danh, biểu dương, khen thưởng. Và cho đến nay đất nước Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, từng bước khẳng định được vị thế của mình trên trường quốc tế. Điều đó phải kể đến đóng góp không nhỏ của nền giáo dục nước nhà. Và chúng ta không thể phủ nhận được vai trò của các trường trung học phổ thông. Nhất là đội ngũ cán bộ, giáo viên phải là những người tài giỏi, có năng lực và tâm huyết được tuyển dụng theo đúng quy định của ngành để có thể đảm đương được sứ mệnh dẫn dắt nhiều thế hệ học sinh trên con đường chinh phục tri thức và rèn luyện nhân cách để trở thành những người vừa có tài, vừa có đức khi bước ra đời như lời Bác đã từng dạy: *“Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó”*.

Bên cạnh các thành tựu đã gặt hái được, ở trường trung học phổ thông hiện nay vẫn còn tồn tại những biểu hiện “lệch chuẩn” ở đối tượng cán bộ, giáo viên. Thứ nhất là biểu hiện “lệch chuẩn” trong ngôn ngữ: nói và viết không

chuẩn mực, không đúng với những quy định về đạo đức nhà giáo do bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành. Cụ thể là nhiều cán bộ ở trường phổ thông thường tụm năm tụm ba trong phòng làm việc để nói xấu đồng nghiệp, dùng lời lẽ mỉa mai, dè bĩu những người vắng mặt. Đối với giáo viên, không ít người đứng ngay trên bục giảng phơi bày những điều xấu, những điều mình không hài lòng về đồng nghiệp, những chuyện không vui trong quan hệ, giao tiếp với họ hàng ngay trước mặt học sinh. Thậm chí, có trường hợp giáo viên gây gổ nhau, dùng lời lẽ thoá mạ, xúc phạm danh dự, nhân phẩm của người khác ngay trong môi trường trường học. Đáng nói hơn là hiện tượng giáo viên thích đôi co, hơn thua lời nói với học sinh. Khi có học sinh nào sai phạm hành vi hay lỡ lời thì thay vì họ là người lớn phải nhắc nhở, dùng lý lẽ để phân tích đúng - sai cho các em hiểu để các em nhận ra tại sao không được nói và làm như vậy mà phải nói và làm như thế nào cho đúng? Một số người lại viết đơn thưa lên hiệu trưởng vì những điều không đâu, viết bài nói xấu những người mình không thích với cách nghĩ chủ quan của cá nhân gửi cho hiệu trưởng,...Thứ hai là biểu hiện “lệch chuẩn” qua hành vi. Những biểu hiện cụ thể thường thấy là đa số cán bộ, giáo viên làm việc riêng, nói chuyện riêng trong các cuộc hội họp hoặc ngồi ngoài hành lang, ngồi các bàn cuối trong khi ở phía trong hội trường, các dãy bàn ghế phía trên lại còn rất nhiều chỗ ngồi. Không thiếu các trường hợp giáo viên sử dụng điện thoại di động để giải quyết việc riêng, việc làm ăn, kinh doanh ngay trong tiết dạy, trong khi coi học sinh làm kiểm tra để mặc các em muốn làm gì thì làm. Nhiều người thờ ơ, không quan tâm, không tham gia hoạt động phong trào, không tham gia ý kiến trong cuộc họp nhưng lại nói nhiều với quan điểm, cách nhìn tiêu cực về việc trường, việc lớp khi ra ngoài: lúc ngồi quán cà phê, hoặc đang trong bàn tiệc,...Khi cần thực hiện kế hoạch, soạn giáo án lên lớp, soạn đề kiểm tra,...thậm chí viết sáng kiến kinh nghiệm, nhiều người không ngần ngại sao chép của nhau, có khi sao chép không cần chỉnh sửa nội dung của văn bản. Thậm chí có nhiều nhà giáo thực hiện hành vi đòi bại với học sinh, hành động bạo lực với học sinh. Nguy hiểm nhất là các trường hợp cán bộ, giáo viên chẳng

có tâm huyết với nghề chỉ đi làm, lên lớp dạy cho có để lãnh lương trang trải cuộc sống, chỉ nghĩ đến miếng cơm manh áo chứ không hề có chút đam mê, không hề yêu nghề, hết lòng vì học sinh thân yêu.

1.2. Biểu hiện “lệch chuẩn” của học sinh:

Nhiều năm qua, giáo dục của nước ta không ngừng đổi mới theo hướng chú trọng đến chất lượng dạy học, chú trọng đến đào tạo nhân lực và trọng dụng nhân tài. Đối với học sinh, phương châm giáo dục ấy thể hiện qua việc ưu tiên điểm xét tuyển hoặc tuyển thẳng học sinh trung học phổ thông có năng khiếu, học sinh đạt giải trong các kỳ thi cấp quốc gia,... Và trên thực tế cũng có nhiều nhân tài đóng góp tích cực cho sự phát triển của đất nước trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá hiện nay. Đây chính là thành tựu của ngành giáo dục bởi các em đã được rèn luyện, bồi dưỡng từ nhà trường phổ thông. Những nhân tài đóng góp cho sự nghiệp phát triển ấy chính là những học sinh xuất thân từ các trường phổ thông. Ở cấp học này các em không chỉ được trang bị kiến thức mà còn được giáo dục theo các chuẩn mực quy định của trường phổ thông căn cứ trên quy phạm pháp luật của nhà nước và đạo đức truyền thống của dân tộc. Những nhân tài đó chính là những người đã từng là tấm gương sáng về học tập và rèn luyện ở trường phổ thông.

Trái lại, hiện nay chúng ta thấy rất nhiều học sinh ở trường phổ thông có hiện tượng “lệch chuẩn”. Trước hết là “lệch chuẩn” về ngôn ngữ. Trong giao tiếp trực tiếp với bạn bè và những người xung quanh của học sinh, chúng ta không khó để nghe được những từ ngữ thô tục, những câu nói tùy tiện khiếm nhã, thiếu tế nhị,...Hoặc trên mạng xã hội, nếu có theo dõi chúng ta cũng dễ dàng bắt gặp những câu, từ học sinh tham gia bình luận hay đăng dòng trạng thái gây sốc, gây phản cảm hoặc kích động bạo lực gây ra mâu thuẫn, đánh nhau... Với cán bộ, giáo viên, có không ít học sinh nói những lời vô lễ, không tôn trọng, thậm chí xúc phạm đến nhân phẩm, danh dự. Về hành vi, điều dễ thấy là hiện tượng đánh nhau diễn ra hầu như thường xuyên ở các trường phổ thông trong

thời gian gần đây. Nhiều trường hợp đánh nhau chỉ vì một câu nói đùa, hay la đời rằng đánh chỉ vì nhìn mặt thấy không ưa. Hoặc hành vi thờ ơ, vô cảm, thờnhiên tung hô và quay video khi gặp bạn bè đánh nhau đăng tải lên trên các trang mạng. Lại có rất nhiều học sinh tỏ thái độ lười nhát, tỏ ra bất cần không quan tâm đến chuyện học hành, không cần thực hiện hoạt động theo sự hướng dẫn, tổ chức của giáo viên. Một số khác thì chẳng tập trung trong giờ học, thường làm việc riêng, nói chuyện hoặc chơi điện thoại trong giờ học. Lúc làm bài kiểm tra thì quay cốp, chép bài của bạn hoặc qua mắt thầy (cô) bằng hành vi xem lén tài liệu phô tô thu nhỏ hoặc dùng điện thoại tải tài liệu trên mạng để sao chép. Ngoài ra, còn có biểu hiện nhuộm tóc nhiều màu vàng, đỏ, xanh,...; xăm mình, hút thuốc, uống rượu, vi phạm an toàn giao thông ở học sinh gây đau đầu cho nhà trường và xã hội.

2. Nguyên nhân và hậu quả của hiện tượng “lệch chuẩn” ở trường Trung học phổ thông:

2.1. Nguyên nhân:

Nguyên nhân chính có lẽ là do sự tác động từ mặt trái của cơ chế thị trường. Con người ai cũng muốn giàu có, muốn ăn sang mặc đẹp nên cứ chạy đua theo vòng xoáy của đồng tiền. Nhiều cán bộ, giáo viên cứ bận tâm công việc của nghề tay trái mà mất hết tâm huyết dành cho nhà trường, dành cho thế hệ học sinh thân yêu. Những bận rộn của cuộc sống kim tiền làm không ít người trở thành kẻ chỉ nghĩ đến vật chất mà quên đi tình người. Trong giao tiếp với đồng nghiệp họ quên rằng phải tôn trọng lẫn nhau, không được xúc phạm đời tư, xúc phạm nhân phẩm, danh dự của đồng nghiệp. Trong giao tiếp với học sinh, họ quên rằng mình chính là tấm gương sáng, là những kỹ sư tâm hồn không chỉ truyền thụ kiến thức cho học sinh mà còn phải rèn giũa nhân cách các em ngày càng hoàn thiện hơn để trở thành người vừa hồng, vừa chuyên cống hiến công sức xây dựng, phát triển đất nước trong thời kỳ mới. Cũng do mặt trái của cơ chế thị trường gây ảnh hưởng đến cái ta chung, nhiều người muốn khẳng

định cái “tôi” phá cách của chính mình. Từ đó dẫn đến hiện tượng nói năng, hành động, cư xử, ăn mặc vượt ngoài quy chuẩn của nhà mô phạm.

Với đối tượng học sinh, hành vi và ngôn ngữ của các em cũng ảnh hưởng từ mặt trái của cơ chế thị trường tác động từ gia đình và ngoài xã hội gây ra hiện tượng “lệch chuẩn”. Trong bài thơ “*Nửa đêm*” của tập “*Nhật ký trong tù*”, tác giả Hồ Chí Minh có hai câu thơ khẳng định về vai trò của giáo dục:

“Hiền dữ phải đâu là tính sẵn

Phản nhiều do giáo dục mà nên”

Quan điểm của Người là một bài học thâm thúy cho những ai đang làm một nghề cao quý, đang thực hiện sứ mệnh của sự nghiệp trồng người được Tổ quốc giao phó. Hơn ai hết, họ cũng là những chiến sĩ trên mặt trận văn hoá, tư tưởng. Mà sản phẩm của quá trình lao động này chính là những con người có kiến thức, có tài năng, có đạo đức, có nhân phẩm tốt đẹp để cống hiến cho quê hương, đất nước làm cho Việt Nam ngày càng giàu đẹp và ngời sáng trong mắt của bạn bè thế giới. Thế mà một bộ phận không nhỏ cán bộ, giáo viên ở nhà trường phổ thông “lệch chuẩn” là nguyên nhân trực tiếp, là một trong hai nguyên nhân quan trọng tác động đến làm cho học sinh cấp trung học phổ thông “lệch chuẩn”. Bởi nhân cách của học sinh dần hình thành qua các môi trường tác động: gia đình, nhà trường, xã hội. Như Bác Hồ cũng đã từng nói giáo dục là một nhân tố rất quan trọng làm nên tính cách con người. Nên giáo viên, những người đứng trong hàng ngũ của sự nghiệp giáo dục nước nhà lại “lệch chuẩn” thì sẽ ảnh hưởng rất nhiều đến học sinh. Chính những phần tử giáo viên “lệch chuẩn” ấy là nguyên nhân gây ra sự “lệch chuẩn” ở đối tượng học sinh trong trường phổ thông.

2.2. Hậu quả:

Như đã nói, cán bộ, giáo viên “lệch chuẩn” có thể sẽ làm cho nhiều thế hệ học sinh “lệch chuẩn” nếu học sinh đó không được may mắn nhờ sự điều chỉnh từ hai môi trường: gia đình và xã hội.

Học sinh “lệch chuẩn” nếu không được điều chỉnh sau này sẽ trở thành những người gây ra hậu quả khôn lường cho xã hội. Những học sinh hay gian lận, quay cóp trong thi cử, kiểm tra dần dần hình thành thói quen sẽ trở thành những người giả dối, không trung thực trong công việc. Những học sinh lười biếng, không quan tâm học hành, trau dồi để nâng cao kiến thức có nhiều nguy cơ sẽ trở thành kẻ bất tài vô dụng, không làm được việc gì có ích cho xã hội. Những học sinh “lệch chuẩn” trong ngôn ngữ và hành vi thường thờ ơ, vô cảm với nỗi đau của người khác có thể sẽ trở thành người thiếu đức, không biết tôn trọng ai, không cần tuân theo khuôn phép, không quan tâm đến bất kỳ người nào, hoàn cảnh ra sao dễ trở thành người vi phạm pháp luật hoặc lợi dụng chức vụ, quyền hạn để trục lợi cho cá nhân. Ngoài ra, những học sinh còn nhỏ mà đã thích đua đòi, se sua, ăn chơi sa đọa, hút thuốc, uống rượu bia, tụ tập hàng quán, lang thang lêu lổng,... có nguy cơ sẽ trở thành kẻ nghiện ngập, trộm cướp, hoặc bị lôi kéo nói và làm những việc sai quan điểm của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước...

Tất cả những phần tử “lệch chuẩn” ấy những tưởng chỉ là các vi phạm nhỏ vì chưa đến mức xử phạt nặng nề theo pháp luật nhưng nếu không được ngăn ngừa kịp thời bằng các giải pháp hữu hiệu thì họ như những con sâu đục thân âm thầm, len lỏi bên trong nếu không được phát hiện và diệt trừ đúng cách, đúng thuốc thì chúng sẽ hủy hoại sự sống, làm trì trệ công cuộc xây dựng và phát triển đất nước trong tương lai.

3. Một số giải pháp để ngăn ngừa biểu hiện “lệch chuẩn” ở trường Trung học phổ thông:

3.1. Đối với cán bộ, giáo viên:

Bản thân mỗi cán bộ, giáo viên phải thường xuyên học tập, nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ để hoàn thành chức trách, nhiệm vụ được giao. Đặc biệt là giáo viên, bên cạnh việc học tập thường xuyên để nâng cao chuyên môn cũng cần phải nghiên cứu chủ trương, đường lối của Đảng; chính sách, pháp luật

của nhà nước. Đồng thời, mỗi người cần phải nắm chắc các quy định về đạo đức nhà giáo do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành để sử dụng ngôn ngữ và thực hiện hành vi đúng chuẩn mực của người giáo viên, tránh những biểu hiện “lệch chuẩn” khi dạy học và giáo dục học sinh.

Các cấp quản lý ở trường phổ thông cần phát hiện và ngăn chặn những biểu hiện “lệch chuẩn” ở cán bộ, giáo viên. Ban giám hiệu nhà trường cần thường xuyên quan tâm và nhắc nhở kịp thời những giáo viên có biểu hiện thiếu chuẩn mực trong cách nói và viết, trong cách cư xử với đồng nghiệp và học sinh, cách ăn mặc khi lên lớp. Bên cạnh đó, ban giám hiệu cũng cần phát hiện và tuyên dương kịp thời các cán bộ, giáo viên có các biểu hiện tốt trong nói và viết, trong cách cư xử, ăn mặc để lan toả những chuẩn mực về hành vi và ngôn ngữ của cán bộ, giáo viên trước tập thể.

3.2. Đối với học sinh:

Nhà trường phổ thông cần triển khai thường xuyên các quy định của trường, lớp; các văn bản về chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của nhà nước trong các buổi chào cờ đầu tuần, có thể lồng ghép trong các hoạt động ngoại khoá của lớp, của Đoàn trường, lồng ghép trong các cuộc thi bằng hình thức hái hoa dân chủ, rung chuông vàng,...

Ban giám hiệu nhà trường khi phân công giáo viên làm công tác chủ nhiệm, các thành viên trong tổ tư vấn tâm lý học đường, những người có trọng trách trong giáo dục, rèn luyện học sinh suốt quá trình trưởng thành thời phổ thông phải là những người có trách nhiệm, chuẩn mực trong thực thi các quy định về đạo đức nhà giáo, đặc biệt phải là những người có khả năng cảm hoá học sinh bằng tình cảm, bằng ngôn ngữ để chấn chỉnh ngôn ngữ và hành vi “lệch chuẩn” của học sinh.

Nhà trường cần có biện pháp nghiêm khắc xử lý học sinh vi phạm để răn đe, tránh tình trạng lây lan “lệch chuẩn” trong số đông làm ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục của đơn vị và của ngành giáo dục nói chung.

Cố Tổng Bí thư Lê Duẩn đã nói: “Những thầy giáo không yêu nghề cũng có nghĩa là đồng chí đó không yêu người. Càng yêu người bao nhiêu thì càng yêu nghề bấy nhiêu”. Vâng! Nếu người giáo viên yêu người, yêu nghề thì sẽ luôn phấn đấu để dạy tốt, đem đến cho học sinh những bài học hay. Những bài học hay không chỉ mang đến kiến thức cho học sinh mà còn có thể là những bài học làm người hẳn không thể nào là bài học không chuẩn mực. Và cái tình, cái tâm của người thầy sẽ dần dần thấm sâu vào trái tim của các thế hệ học sinh. Đó là nhịp cầu kết nối để người và người đến được với nhau và ngày càng gắn kết, tình nghĩa đậm sâu hơn theo thời gian. Đó là quy luật tình cảm, là sức mạnh có uy lực mà không thể nào cân, đo, đong, đếm được. Nghĩa là người thầy yêu người, yêu nghề sẽ đủ sức mạnh để vượt qua rào cản “lệch chuẩn” của chính mình và của đối tượng học sinh được tiếp xúc hàng ngày để hướng đến sự nghiệp trồng người, sự nghiệp có ý nghĩa thiêng liêng, cao quý như lời Bác Hồ răn dạy ngày xưa để đóng góp xứng đáng cho sự phồn vinh của đất nước trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh (1991), Nhật ký trong tù, Nxb Khoa học- Xã hội
2. Lê Duẩn (1976), Cách mạng Xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, Nxb Sự Thật, Hà Nội
3. Nguyễn Thiện Nhân (2008), Bộ giáo dục và Đào tạo, Quyết định Ban hành quy định về đạo đức nhà giáo, Quyết định 16/2008/QĐ-BGDĐT